

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 28—	celo leto naprej . . . K 30—
pol leta 18—	za Ameriko in vse druge dežele: . . .
četrt leta 6-50	celo leto naprej . . . K 35—
na mesec 2-80	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopolnjen ali zaznamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 33.

Izjava vsak dan sveder izvzemati nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna petkrat po 20 vln., za dvakrat po 18 vln., za trikrat ali večkrat po 16 vln. Parte in zahvaja vrsta 25 vln. Poslano vrsta 30 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

na dom dostavljen:	v upravištvu prejemani:
celo leto naprej . . . K 24—	celo leto naprej . . . K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 4. decembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

Armadska skupina gfm. v. Mackensena.

Bitka ob Argesulu je dovedla do zmage odločilnega pomena. Sunka donavske armade ob dolenjem Argesulu protisunek, v katerega so stavili Romuni in njih zavezniški veliko upanje, ni mogoče preprečiti. Sovražna napadalna skupina smo severovzhodno od Draganestija vrgli ter vrgli z objemalnimi prodiranjem preko Njaslove. Teh bojov so se udeležile na naši strani nemške, bolgarske in otomanske čete ter avstro-ogrski mejni lovci in baterije. Istočasno si je izsilila zapadno od Bukarešte neka armadska skupina prehod preko Argesula. Včeraj je prodrla do Titu ter prišla tu ostanke prve armade, ki je bila dan poprej od avstro-ogrskih in nemških čet generalfajtnanta Krafita v. Dellmeningna jugovzhodno od Pitescija porazena. Močne romunske oddelke smo uničili. Bolj proti severu so zavzeli zavezniški Targovište. Romunske dele čet, ki smo jih svoj čas v mali Vlaški odrezali, uničujemo v trajnem obkrožanju. Donava je odprta. O izredno bogatem plenu še ni mogoče dati približno natančnih navodov. Od ure do ure narašča.

Armadska fronta generalobersta nadvoj. Jožefa.

Dočim je bil tako v vlaški ravnini najnovejši zaveznik naših nasprotnikov odločilno poražen, so se Rusi zaman trudili doseči proti hrabrim avstro-ogrskim in nemškim četam generalov v. Arza in v. Kövessa uspeh, ki bi vplival tudi na Romunsko. Če tudi razbremenitveni poskusi gotovo še niso končani, je vendar popuščanje ruskih napadov v Karpatih včeraj pokazalo, da potrebuje upehano močno utrjeni sovražnik nujno bojne pavze. Samo na obeh straneh gorenje doline Trotusa so Rusi nezmanjšano silno nadaljevali svoje napade. Jurišali so mestoma do desetkrat, izvzemši nebstveno omahovanje sem in tja, pa so bili povsod zavrnjeni. Na jugu odseka smo izrgali nasprotniku nedavno neko izgubljeno višino.

Armadska fronta generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Mestoma boji podrejenega pomena.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Topovski ogenj v kraškem odseku traja. Tudi boji metal min so se zopet pričeli. Neke ital. flotilja aeroplanov je brez uspeha metale bombe na Dutovlje, Vel. Repen in Sežano. Naši letalci so napadli sovražnika in prileteli pri Mavhinjah neki caproni s 4 moži, da je pristal. V boju v zraku sta se odlikovala poročnik Ilinski ladje Banfield in nadporočnik Brunowsky.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

DOGODKI NA MORJU.

Dne 3. t. m. zvečer je neka naša flotilja hidroplanov oblozila sovražne pozicije pri Doberdolu zelo uspešno z bombami ter se kljub najsilnejšemu obstreljevanju vrnila nepoškodovana.

Brodovno poveljništvo.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 4. decembra. (Kor. ur.) Wolfiov urad poroča:

Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmaršala vojvode Albrehta Württemberškega:

V loku pri Ypresu in Wytschaetu so po razstrelitvah prodre angleške patrulje proti našim pozicijam. Posameznim patruljam se je posrečilo priti v najsprednji jarek. V borbi moža proti možu smo jih premagali in vrgli nazaj. Od ostalih armad ni poročati posebnih dogodkov.

VZHODNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Severno od Trisvjatskega jezera so prodre po močni strelski pripravi ruske sile proti našim črtam. Zavrnili smo jih z izgubami. Enako se je ponesrečil sunek sovražnih bojnih oddelkov ob Bistrici Solotvinski. Lastna podvzeta zapadno od Tarnopola in južno od Stanislavova so imela uspeh.

Armadska fronta generalobersta nadvoj. Jožefa.

V Gozdnatih Karpatih je včeraj napadalno delovanje Rusov popustilo. Na nekaterih točkah so se ojunali samo še do lahke zavrnjenosti slabotnih sunkov. Stopnjevanji artiljerijski ogenj hoče očividno zakriti poje-manje napadov. Močnejši je bil ruski pritisk na sedmograški vzhodni fronti. V dolini Tortusula se je sovražnik posrečilo malo napredovati. Nemške in avstro-ogrške čete so mu bolj proti jugu iztrgale neko nedavno izgubljeno višinsko pozicijo.

Armadska skupina gfm. v. Mackensena.

3. december je prinesel v bitki ob Argesulu odločitev. Operacije armade generala infanterije v. Falkenhayna, sredi novembra pričete z zmagovito bitko pri Targujulu, in nemških, bolgarskih in otomanskih čet, ki so prestopile na severni breg Donave, so imele uspeh. Pod vodstvom generala infanterije Koscha se boreča donavska armada izpred Svištova sem, armadska skupina generalfajtnanta Kuehneja, ki je prodirala skozi zapadno Vlaško preko Cralove, skupina generalfajtnanta Krafita v. Dellmeningna, ki je po trdih bojih ob Argesulu stopila iz gorovja, in nemške in avstrijske čete, ki so pod poveljništvom generalfajtnanta v. Morgna prodrele preko Camolungu, so se združile med Donavo in gorovjem. Levo krilo je vzelo včeraj Targovište. Čete generalfajtnanta Krafita v. Dellmeningna so nadaljevale izpred Pitescija sem svoje zmagovito prodiranje, so prvo romunsko armado popolnoma porazile ter poglne njene ostanke preko Titu — križišča železnice iz Bukarešte v Campolungu in Pitesci — v roke preizkušene 41. pehotne divizije pod vodstvom generalfajtnanta Schmidta v. Knobelsdorfa. Na levem bregu Argesula severozapadno in zapadno od Bukarešte se je boj uspešno nadaljeval. Jugozapadno od trdnjave smo vrgli Romune, ki so imeli, glasom najdenih povelji, namen, donavsko armado za sebe poraziti, dočim bi se njih levo krilo — prva armada — držalo, preko Neajlove proti Argesulu nazaj. Južno od Bukarešte smo se morali ubraniti močnih romunsko-ruskih napadov. Tudi ta smo sovraž-

nika hudo porazili. Konjenici in letalcem se je posrečilo pretrgati železniške zveze v hrbtu romunske vojske. Nastop naših čet v zmagovitih bojih je bil vzvišen nad vsako pohvalo, njih pohodi so bili nekaj velikanskega. Bogata dežela in vpljenjena polna sovražna vozila z živili so olajšala preskrbo čet. Romunska armada je utrpela silno težke krvave izgube. K tisočem vjetih iz prejšnjih dni je prišlo včeraj še nad 8000 mož. Plen vojnega materiala vseh vrst in oprem za bojišče je nepregleden. Pri donavski armadi smo vplenili 35 topov, pri Titu 13 lokomotiv in mnogo železnih vozov. Operacije se nadaljujejo po načrtu. Pričakovati je novih bojov.

V Dobrudži nobenega večjega bojnega delovanja.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Brez vpliva na odločitev iskajoče udarce na Romunskem je ostala izguba neke višine na vzhodnem bregu Črne, ki so jo včeraj Srbi vzeli, in s tem združena preložitve dela naše tamošnje pozicije.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 4. decembra. (Kor. ur.) Wolfiov urad poroča:

Zjutraj se je ponesrečil angleški sunek vzhodno od Le Sarsa. Sicer v pokrajini ob Sommi ničesar bistvenega.

Boji južno in zapadno od Bukarešte za nas ugodno napredujejo.

Poraz prve romunske armade.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

3. decembra. Romunska fronta. Na Vlaškem nadalje prodiramo. Vjeli smo 200 mož in vplenili en top. Ob Donavi infanterijski ogenj. Med Črnovodo in Olitino artiljerijski ogenj. V Dobrudži so Rusi danes nadaljevali svoje obupne napade na levo krilo naše pozicije. Po silni artiljerijski in infanterijski pripravi, ki je trajala ves dan do 6. popoldne, so izvršili sedmi napad tekom zadnjih dveh dni. Težka artiljerija na levem bregu Donave je sodelovala pri napadu. Sovražnik se je mogel približati našim strelskim jarkom na 300 korakov pri čemer je zlasti južno od Batistice izredno silno napadal. Vendar smo ga krvavo zavrnili. Napadov so se udeležili trije oklopni avtomobili, od katerih je naš artiljerijski ogenj uničil dva, tretji pa pogljal v beg. Vjeli smo 13 vojakov. Turške čete so vplenile en oklopni avtomobil, na katerem so vjele enega angleškega častnika in 6 vojakov.

4. decembra. Romunska fronta. Na Vlaškem traja prodiranje. Sovražnik je skušal naše desno krilo napasti, mi pa smo ga zavrnili. Ob Donavi med Tutrakonom in Črnovodo artiljerijski in infanterijski ogenj. V Dobrudži artiljerijski delovanje na celi fronti. Po popolnem ponesrečenju tekom zadnjih treh dni proti našemu levemu krilu med Batisticejem in Donavo započeti sovražni napadov. Se je nasprotnik danes končno umaknil v svoje prejšnje pozicije. Naši najsprednji oddelki so zasedli Satiske. Sovražnikove izgube so zelo težke. Samo pred višino 234 smo našli 600 mrtvih sovražnikov. Vjeli smo 80 mož in vplenili 4 strojne puške. Na fronti ob Črnem morju sta bombardirali dve vojni ladji Constanco. Nobeno človeško življenje ni bilo pri obstreljevanju izgubljeno.

Srdita bitka za Bukarešto traja. Nje prvo krvavo dejanje se je končalo s porazom prve romunske armade, kateri je francosko - ruski generalni štab povelil važno in za potek bitke velepomembno nalogo na severo - zapadni bukareški fronti. Bitka za Bukarešto naj bi bila potekla po vzoru one ob Marni. Prva romunska armada naj bi bila južno in jugo - vzhodno od Pitesci zadržala sovražnika, glavna romunska sila pa naj bi ga bila ob dolenjem Argesulu potisnila nazaj ter tako izsilila umik cele fronte centralnih držav. Ta glavna romunska skupina je obstojala iz 3. in 4. romunske armade in se je z ogromno silo zaletela v

levo donavsko Mackensenovo krilo. Mackensen, ki je bil prodrl že čez dolenji Argesul, se je naglo umaknil nazaj na južni breg reke Glavaciu ter je z vso naglico in energijo pripravil uspešen protisunek. Komaj so bili Romuni čez Niaslov, že jih je prijel Mackensen v ljutem protisunku z dveh strani pri Dragenescih in Gjurjevu, ter jih vrgel čez reko Niaslov nazaj. Pač so medtem močne ruske kolone napadle tudi desno donavsko krilo, toda bolgarsko - turške čete so jih še pravočasno ustavile.

Prvi veliki sunek braniteljev Bukarešte se je torej ponesrečil. Njihov napor je tem bolj brezuspešen, ker se je medtem podrl severo - zapadni steber njihovega velikega načrta. Naše in nemške čete so namreč porazile in uničile na obeh straneh gorenjega Argesula s centrom pri Gaesci stoječo romunsko prvo armado, ki je imela veliko defenzivno nalogo, ter si s tem odprle pot naravnost na Bukarešto. Nemško uradno poročilo nam jako nazorno opisuje potek krvavih dogodkov, ki so se končali z uničenjem prve romunske armade.

Nemško poročilo pristavlja, da je pričakovati novih bojov. Iz tega moramo sklepati, da sovražnik še ni obupal. Res so Romuni koncentrirali zapadno in jugo - zapadno Bukarešte svoje sile k novemu napadu, ter so se zagnali zopet tudi proti skrajnemu desnemu krilu Mackensenove armade. Zdi se tudi, da računajo na novo rusko pomoč. Poroča se namreč, da pritiska francoski generalni štab, naj bi Rusi poslali del svojih kolon, ki sodelujejo pri ofenzivi proti armadama generalov Arza in Kövessa, na južno moldavsko fronto. Morda je s tem načrtom v zvezi odmor na karpatski fronti.

Vojaški strokovnjak »Pester Lloyd« poudarja, da je obrambna bitka za Bukarešto sicer s psihološkega stališča razumljiva, ker se Romuni sramujejo svoje glavno mesto neslavno prepustiti sovražniku, da pa je romunski načrt strategično pogrešen. Romuni se upirajo in bore zaman; Bukarešte ne bodo rešili, pač pa bodo izgubili toliko ljudi, da bo to le pospešilo njihovo popolno katastrofo. Ako bi se bili z intaktno armado umaknili za Seret, bi bili lahko še marsikaj storili, tako bodo pa že pri Bukarešti skoro popolnoma uničeni in razdrobljeni.

Berolin 4. decembra. Pomen v Romuniji dosežene odločitve je predvsem taktičnega značaja. Vojni načrt, izdelan za operirajoči armadi, je bil izveden do toč-

ke, v kateri sta armadni vodstvi spoznali odločitev v romunski vojni. Obe armadi sta po porazu romunske devete armade povsem strnjene, s čimur je posest Vlaškega osigurana. Sedaj v Romuniji zasedeno ozemlje 45.000 kvadratnih kilometrov, znaša ravno dvakrat toliko, kolikor so Nemci zasedli ozemlja na Francoskem. Število vjetnikov se z zadnjimi 4000 zvišuje od 29. novembra na 20.724.

Enako velik je tudi gospodarski uspeh. Povsodi se je dobilo velike množine žita, katere sedaj skrbno čuvajo naše čete. Poleg ovsa se je ugotovilo tudi druge ogromne zaloge. Angleška blokada bo doživela težek poraz, ker so romunski zakladi znatno olajšanje za naše vztrajanje.

Wolfiov urad poroča: Reka Argesul, ob kateri se je vršila bitka 3. decembra je gorska reka, ki je od Pitesci do jugozapadno Titu 200—300 metrov široka in do 20 m globoka. Na raznih krajih je mogoče reko prebroditi. Dalje proti jugu pa postaja reka ožja in silno deroča, tako da tvori absolutno oviro. Tu so zgrajeni čez reko do 300 m dolgi mostovi. Ako bi se nam ne bilo posrečilo z najostrejšim pritiskom preprečiti, da razdere sovražnik mostove ter zasede na drugem bregu reke pripravljene pozicije, bi se bili morali brezdomno dalj časa zadržavati pred to mogočno barijero.

Rusko uradno poročilo.

1. decembra. Romunska fronta. Sedmograško. V dolini Oitoz potiskajo Romuni sovražnika neprestano nazaj. V dolini Buzeu so zavzele romunske čete celo vrsto višin vzhodno in južno od vasi Krasne. V odseku Zvora Tatarestija smo imeli spopad z močnim sovražnim konjeniškim oddelkom. — Donavska fronta. Odbili so vse napade sovražnika na cestah v Bukarešto pri Balhakutuju, Banestiju in Kalugareniju. Sovražnik je zasedel vasi Komano in Gostinare. Poroča se, da je bilo videti sovražne patrulje v bližini jezera Getota. — Dobrudža. Boji patrulj.

Vojaška uprava v Romuniji.

Dunaj, 4. decembra. (Kor. urad.) Iz vojnoporočevalskega stana. Ker so prišli veliki deli Romunije v roke osrednjih oblastí, so uvedle upravo zavojevanega ozemlja. Na čelu te vojaške uprave v Romuniji stoji general Tullff von Tscheppe und Weidenbach, ki je bil od začetka vojne vodja 8. renskega zbora. Njemu so podrejeni razni oddelki, katerim so prideleni poleg nemških tudi zastopniki drugih osrednjih držav. Uporaba se vrši po točno določenih načelih, ki upoštevajo na eni strani potrebe Romunije, na drugi pa potrebe osrednjih držav, ki jih je Anglija po krivici zaprla.

Boj za pot na Prilep.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

3. decembra. Makedonska fronta. Naše pozicije severozapadno od Bitolja je sovražnik silno obstreljeval. S protinapadom smo zavrnili juriš na višino 1248. V ostalih odsekih fronte slaboten artiljerijski ogenj.

Francosko uradno poročilo.

3. decembra. Orientalska armada. Neugodno vreme je trajalo tudi 2. decembra ter oviralo operacije. Poročati ni ničesar.

Srbi v Bitolju.

Pariški listi poročajo: Srbi so uredili v Bitolju svojo upravo ter organizirali dosedaj osvojeno ozemlje kot posebno provinco.

Vojna z Italijo.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

3. decembra. Na trentinski fronti artiljerijski dvoboj v dolinah Adige, Astica in Brente in mali boji z našimi uspehi na severnih pobočjih Dosso Casine (reke Camera) in hriba Seluggia (potok Posina). V Julijskih alpih je sovražna artiljerija delovala bolj v zoni pri Plaveh in na višinah vzhodno Gorice do morja. Naše baterije so energično odgovarjale in so preprečile močno gibanje za sovražnimi črtami. Na Krasu je pomaknila naša infanterija z drznim napadom naše črte na fronti enega kilometra približno 300 metrov globoko naprej. Naša letala so obstreljevala sovražne tabore v Dornbergu in Taboru in Vipavski dolini in povzročila vidno škodo. Naši letalci so se vrnili nepoškodovani.

Trajanje topovskih bojev na Krasu.

Topovski ogenj na Krasu traja, poročila govore, da so se Italijani lotili zlasti spodnjega, obmorskega dela kraške fronte, kjer niso mogli doseči doseg nikakega uspeha. Tam teče bojišča črta za Devinom proti Trziču in za Jamljami in s strahom so Italijani pogledali na Grmado; potrdili so se res v tem odseku istotako ljuto kakor višje na Krasu ali brez najmanjšega uspeha. Mogoče pa, da se bodo v novi ofenzivi borili posebej za obmorsko stran, ker si gotovo domišljajo, da so pri Kostanjevici in ob severnem kraškem robu sploh dosegli kdo ve koliko ozemlja, torej bi hoteli zavzeti spodnjo črto in tam pomikati proti Trstu. Uradno poročilo pravi, da topovski ogenj traja, metalci min so tudi pričeli svoje delo, in topovi grmijo tudi po noči. Mogoče je ta topovski boj pričetek desete ofenzive, toda kdo ve: ali Italijani zopet odnehajo ali bodo nadaljevali topovsko bojevanje in potem poslali svojo pehoto na juriš? Na kraški fronti se gode reči, ki vznemirjajo Italijane in jim jemljejo pogum. Že tako imajo dovolj izkušenj, kako neizrečeno trda je vojna na kraških tleh zbog terenskih razmer in zbog neomajne sile braniteljev. Ako pa se obramba še znatno ojača namesto da bi opesala, kakor želi italijansko armadno vodstvo, potem naravno se kaže kraška vojna še tršo. In ako ni bilo doslej uspeha, ki bi res zaslužil to ime, je odslej upanje na tak uspeh toliko manjše. Kak dan se vidi, kako bi Italijani radi zopet udarili, ali po kratkem topovskem boju odnehajo. Pehota italijanska ne deluje skoro nič, kak mal o deleke poženejo tuhtam v ogenj naših čet, sicer pa odlašajo in gotovo delajo načrte, kako bi končno zavzevali Kras in Vipavsko dolino, ali strašijo se pred silo braniteljev, katera je taka, da utegne Italijane stati deseta ofenziva še vse drugačne izgube kakor so bile dosedanje na Krasu in utegnejo doživeti dogodka, katere najbrže oni smatrajo za nemogoče. — Jako uspešno je delovanje naših pomorskih letalcev. Pohvalno je omenjen zopet Banfield, o katerem se je bila raznesla vest, da se je v Pulju smrtno ponesrečil, ali k sreči vest ni resnična.

Italija se boji usode Romunije.

Lugano, 4. decembra. Italijansko časopisje se bavi v dolgih člankih z usodo Romunije in pravi soglasno, da kakor hitro bi se Nemcem in njihovim zaveznikom posrečilo premagati Romunijo, pride za njo prva na vrsto Italija. Italijanski listi poudarjajo, da nikdar se ni kazala tako očitno potreba enotne fronte kakor sedaj. Ententa mora nastopiti z vsemi svojimi silami. »Messaggero« pravi, da je slep, kdor ne vidi, da je mogoče osrednje oblasti premagati samo z upadanjem v Avstro - Ogrsko z italijanske in ruske strani. Ententa mora prodirati v srce Avstrije in Ogrske in kadar dospe na Dunaj in v Budimpešto, takrat bo tudi moč Nemčije zrušena.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

Italijansko časopisje se zopet togoti nad Anglijo radi premoga in pravi, da angleška odredba glede pošiljanja premoga je naravnost sovražna čin proti Italiji. Ker se dovolj omeji, bo moralo več industrijskih podjetij prenehati, na tisoče delavcev bo brez kruha in dežela bo trpela veliko gospodarsko škodo. Omejitev pade ravno v najhujši zimski mesec. — Italijanske vojaške oblasti so preuredile v gorenji Italiji vse velike cerkve v municijska skladišča, tudi v baziliki sv. Antona v Padovi je bilo spravljeno orožje in puške, ali vodstvo reda se je pritožilo in cerkev je bila izpraznjena.

Ekspozé ministrskega predsednika Trepova v ruski dumi.

Ruska дума se je zopet sešla. Ministrski predsednik Trepov je imel velik nastopni govor, v katerem je med drugim rekel:

Ves civilizirani svet vé, da Rusija ni začela vojne in da ni odgovorna za človeško kri, ki teče v potokih. Zaslepljeni po miroljubnosti in spravljivosti Rusije in tolmače jo za slabost, so nas predzorni sovražniki napadli. Dolgo pripravljane jim je dala gotovost, da vojna ne bo dolgo trajala in se bo končala z zmago.

Rusija je sprejela smelo izzivanje in brezprimerni hrabrost naših vojakov ter neomajani pogum naših zvestih zaveznikov sta temeljito podrla račune sovražnikov. V imenu vlade je bilo tu že večkrat razglašeno, da bomo nadaljevali vojno do popolne zmage; večkrat je bilo tudi izjavljeno, da ne bo sklenjen preizkusni mir, niti separaten mir, brez vednosti naših zaveznikov. Nič ne more prevrtni tega sklepa, ki izvira iz nezlomljive volje vzvišenega vladarja Rusije, ki se zaveda, da je edin z vsem svojim zvestim narodom. Naj čuje ves svet še enkrat, da bodo Rusija in njeni zvesti zavezniki, naj bodo težave še tako velike, naj bodo še tako veliki protijudarci, postavila na noge zadnjega vojaka in dala na razpolaganje vsa sredstva države, da pripelje vojno do odločilnega konca in da za vedno prepreči naklepe in nasilnosti Nemcev. Sovražnikova moč ni več nezlomljena in bliža se ura povračila. Vse bolj je treba velikanskih naporov, da bi sovražnika, ki napenja vse svoje sile, končno pobili. Pomozna sredstva Rusije so neizčrpna in treba je skupnega sodelovanja cele dežele in vsega naroda, da se ta pomozna sredstva morejo uporabiti za uničenje naših sovražnikov.

Izrekli svoje zadovoljstvo s patriotičnim delovanjem zemstev, mest in vseh socialnih slojev, je ministrski predsednik govoril o odredbah za ohranitev zdravja reda za armado. Pomikanje tega reda je vzrok, da so ponekod nastali težki nedostaki glede prehrane, dasi je živil v izobilju. Predvsem je pa treba ustanoviti tovarne in delavnice, ki bodo armado preskrbovale z vojilnimi potrebščinami in razviti je treba tehnične sile države. Dumi bo predložen zakon o obligatornem šolskem poduku in o izbrazbi za razne poklice.

Sedanji boj je tako težak in ima velik vpliv na vse življenje v Rusiji. Nemogoče je vedeti, kateri izmed pripravljenih zakonov bodo odgovarjali pogojem prihodnosti. Sedaj obsega vladni program le eno točko: Zmago, naj velja karkoli, popolno, končno zmago. Vojna je zahtevala že mnogo žrtev, zahtevala jih bo še več, a to nas ne bo oviralo. Niti Rusija, niti njene zaveznice niso krive vojne, ali ker se je začela, ne bo prej končana, dokler ne bo sovražnik popolnoma izčrpan in ne bo v prihodnje več mogel biti trajno ogrožen občnega miru. Voditi moramo vojno do uničenja nemškega militarizma, da mu bo nemogoče, se v bližnji prihodnosti zopet dvigniti. Neizogibno je potrebno, da se odstrani vedna grožnja s silo, ki je delala kakih deset let vedno skrbi vsemu civiliziranemu svetu.

Sedanja vojna mora biti kronana po zmagi ne samo nad zunanjim, nego tudi nad notranjim sovražnikom. Vojna nam je odprla oči. Spoznali smo, da je ruska industrija, ruska šola, ruska znanost, ruska umetnost v jarmu nemštva. Eden najvažnejših problemov, ki jih mora rešiti Rusija, je ta, da stopi odločno na stran svobode in neodvisnosti.

Ponavljam: Čaka nas boj, čigar izid je vnaprej določen, ki pa bo od nas zahteval še velikanskega napora. Sovražnik ima še vedno en del našega ozemlja v rokah; zavojevati je moramo in zopet pridobiti začasno z orožjem od nas odtrgano kraljevino Poljsko. Toda to ni dovolj. Iztrgati moramo sovražniku nekdanj poljske pokrajine onkraj meje. Obnoviti hočemo svobodno Poljsko v svojih etnografskih mejah v neločljivi zvezi z Rusijo.

Že dlje kakor tisoč let hrepeni Rusija proti jugu, k svobodnemu izhodu na odprto morje. Ključ do Bospora in do Dardanel, Olegov ščit nad vratmi Carigrada, to so tisoč let stare sanje ruskega naroda. Te želje so od začetka vojne izpolnitvi blizu. Da bi štedili s človeškimi življenji, smo skupno z zavezniki storili vse, kar je bilo mogoče, da bi se Turčija ne udeležila brezsmiselnih sovražnosti. Angleška, Francija in Rusija niso imele namena, zaplesti Turčijo v vojno. Zahtevali so samo, naj v lastnem interesu ostane nevtralna. Obenem so bila dana Turčiji zagotovila in tudi formalne obljube, ki so ji jam-

čile nedotakljivost njenega ozemlja in njene neodvisnosti ter ji zagotovile še gotove dobičke. Ti naporji so bili brezuspešni. Zaslepljena po neiskrenih obljubah Nemčije, je Turčija, ko nas je zavratno napadla, započela svojo usodo. Življenjske interese Rusije razumejo naši zvesti zavezniki ravnotako dobro, kakor mi sami.

Zato je določil dogovor, ki smo ga sklenili 1. 1915 z Veliko Britanijo in s Francijo in kateremu je pristopila tudi Italija, definitivno pravico Rusije na morske ožine in na Carigrad. V soglasju z našimi zavezniki podajam danes s te tribune izjavo o tem dogovoru. Ponavljam, da je popolno soglasje o tej točki med zavezniki trdno utemeljeno.

Ni nobenega dvoma, da bo Rusija, dobivši v suverensko posest svobodni dovoz v Sredozemsko morje, dovolila romunski zastavi, ki ne vira prvič v boju poleg ruske zastave, svobodno brodarstvo.

Nikdar ni bilo v svetovni zgodovini tako odločilnega trenutka. Zbrati moramo vse narodne sile in jih zagati na sovražnika. Nič ne bo moglo klinovati tej sili. Spominjajte se, da nai bodo tudi sovražnikovi udarci še tako grozni, bo končna zmaga vendar naša in se nam bliža s sigurnimi koraki. Pojdimo ji združeni nasproti!

»Ententa mora zmagati.«

Lugano, 3. decembra. V »Messaggero« piše neki poslanec, da naj se za večjo gotovost uspeha pritegnejo še nadaljnje pomožne sile, tako na zapadno fronto Španija, na vzhodno Japonska in ako je potreba, še Kitajska. Ententa mora zmagati v tej vojni za vsako ceno.

Bethmann - Hollweg o miru.

Napram nekemu ameriškemu časnikarju se je nemški državni kancelar izjavil, da je Nemčija pripravljena, sodelovati pri mednarodnem stremljenju po zagotovitvi svetovnega miru, nemški narod pa je odločen, vojno dobojevati ter zbira v ta namen vse svoje sile. Že opetovano je izjavila Nemčija iz človečnosti, da je pripravljena, pričeti z mirovnimi pogajanjmi, če se pa sovražniki ne boje spametovati, naj le še nadalje plačajo žrtve svoje neumnosti. Tudi nemški socialno - demokratični list »Vorwärts« zastopa precej isto naziranje in tudi naglašja miroljubnost Nemčije, ne iz strahu pred porazom, marveč iz človečnosti in na podlagi obojestranske enakovrednosti.

Vojna z Rusijo.

RUSKO URADNO POROČILO.

1. decembra. Zapadna fronta. S svojim ognjem smo zadržali sovražne poskuse pričeti ob Stohodu v okolici Pelička z ofenzivo. Severno od železnice Tarnopol-Zločov je izvršil nasprotnik po silnem artiljerijskem ognju in ognju metal min s slabotnimi silami napad v okolici vasi Kabarovce. Naš kombinirani infanterijski in artiljerijski ogenj ga je vrgel nazaj v njegove izhodne järke. V Gozdnatih Karpatih trajajo boji za višine, ki smo jih večerj zasedli v okolici Bakarke in Kirlibabe. Tu so morale naše čete vsled opetovanih sovražnih napadov opustiti višino Ruro Rukado (11 vrst jugozapadno od Bakarkov). Južno od Kirlibabe se vrše na celi fronti in ob romunski meji boji. Dasiravno deluje sovražnik proti naši ofenzivi s silnim ognjem in protinapadi, smo vzeli celo vrsto višin.

Demisija generala Saharova.

Ruski listi poročajo, da je podal general Saharov carju prošnjo za odpoklicanje z mesta vrhovnega poveljnika rusko - romunskih čet v Dobruži z utemeljevanjem, da do sedaj niti od romunske, niti od ruske strani ni dobil zahtevanih ojačeni.

Bitka ob Sommi.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

3. decembra popoldne. Južno od Somme silen artiljerijski boj v okolici Barleuxa. Sicer je bila noč povsod mirna.

3. decembra zvečer. Dan je označevalo precej veliko artiljerijsko delovanje južno od Somme v okolici Belloya - en - Santerre in na desnem bregu Mose v odsekih Vaux in Douaumont. V Argonih boji z minami brez infanterijskega delovanja. Z ostalih front ni ničesar poročati.

Belgijsko uradno poročilo.

3. decembra. Na belgijski fronti ničesar posebnega.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

4. decembra popoldne. Ponoči smo izvršili vpad v sovražne järke južno od Fouquissarta in ob obali pri Ypresu.

Ministrska kriza na Angleškem.

Nedeljska poročila iz Londona so prinesla vest o ministrski krizi na Angleškem. Dejstvo je da je vojni minister Lloyd George podal svojo demisijo. Ali pa je bila ta demisija sprejeta ali ne, še ni znano. Iz poročila, da se je Asquith vrnil nenadno v London in da je imel konferenco z raznimi ministri in tudi z Lloydom Georgejem, bi mogli sklepati, da angleški ministrski predsednik Asquith vendar še upa, preprečiti krizo.

O vzroku Lloyd Georgevega odstopa govore, da je bil skrajno nezadovoljen z neodločnostjo in zavlačevanjem vojnega vodstva. To bi se dalo sklepati tudi iz vesti, da se bo vojni svet zmanjšal. Tudi nadaljnje poročilo o stališču liberalne stranke in delavske stranke potrjuje to domnevanje. Zatrjuje se namreč, da nameravata obe stranki glasovati v sredo proti kreditni predlogi, ki jo hoče Asquith predložiti. Zahtevati hočejo od vlade jasno izjavo o ciljih, za katere se ententa bori. Zlasti so nezadovoljni z Asquithovimi zadnjimi izjavami ter zahtevajo izjavo z natančnimi geografskimi in finančnimi podatki, da izvedo, za kaj se Anglija bori.

Nova pooblastila za Joffra.

Iz Pariza poročajo, da bo dobil Joffre nova zelo obsežna pooblastila in mu bosta pomagala pri njegovih poslih generala Petrain in Nivelles.

Ustanoviti se hoče baje nov samostojen vrhovni vojni svet entente z Joffrom na čelu. Potem bo najbrže imenovan tudi nov vrhovni poveljnik v francoski vojski.

Maščevanje entente grškemu kralju in vladi.

London, 4. decembra. (Kor. ur.) Reuter. V poslanski zbornici je odgovoril lord Robert Cecil na tozadevno vprašanje: Obžalujem, da moram izjaviti, da je položaj na Grškem izredno resen. Kljub formalnim in opetovanim zatrdilom grškega kralja in vlade, da ne bodo trpeli kalenja miru, so bili izvršeni nad vse izdajalski in izvijavajoči napadi na oddelke zaveznikov, ki jih je francoski admiral 1. decembra izkrcal. Stevilne izgube so bila posledica. Popolnega poročila še ni. Angleška vlada je mnenja, da je s tem dana skrivda in neodgovornost kralja in grške vlade. Angleška vlada razmotriva z ostalimi zavezniki takojšnje korake, da zagotovijo takojšnjo rešitev položaja, ki je nastal.

Atene, 3. decembra ob 6. jutraj. (Kor. urad.) Agence Havas poroča: Streljanje je ponehalo. Čete aliirancev so bile res prepeplane v Pirej nazaj. Vlada je ponudila admiralu Fournetu 6 gorskih baterij, toda poslaniki entente so dobili od svojih vlad naročilo, da je vprašanje mnogo resnejše, kakor pa izročitev vojnega materiala, in da morada ti grška vlada zadoščenje, ki odgovarja težkemu atentatu.

DUSMANIS ZOPET NA ČELU GRŠKE ARMADE.

Atene, 3. decembra. (Kor. urad.) Agence Havas. Makuris, voditelj rezervistov, je postal mesto Benakisa zopet župan v Atenah. General Dushmanis polkovnik Metaxas sta stopila zopet na čelo grškega generalnega štaba.

London, 4. decembra. Poroča se, da je bila odredjena mobilizacija grških rezervistov.

Demisija grškega poslanika v Parizu.

Pariz, 3. decembra. (Kor. urad.) Agence Havas. Z ozirom na dogodka v Atenah je grški poslanik v Parizu Romanos demisijoniral. Demisijoniral je tudi svetnik grškega poslanstva. Princ Jurij grški je prišel popoldne v grško poslanstvo, kjer je imel dolg razgovor s poslanikom Romanos. Vlade entente bodo skupno storile korake, da dobijo zadoščenje za atenski atentat z dne 1. decembra.

Premirje v Atenah.

Lugano, 4. decembra. Milanski listi poročajo: Med grškimi in francoskimi četami je bilo sklenjeno premirje. Admiral Fournet se zadovolji z izročitvijo 6 baterij ter hoče priporočiti ententi, da pusti Grški ostali vojni material. V bojih v petek in soboto je padlo 100 Francozov.

Atene, 3. decembra. Ob 10. dopoldne. Poroča se, da je grška vlada pripravljena izročiti 8 baterij mestu 6 ter podatki garancije za varnost entente in Venizelistov. V kraljevi okoliščini se govori, da so zopet vspostavljeni normalni odnosi z entento (?)

O BOJIH V ATENAH.

Londonski listi objavljajo obširna poročila o bojih, ki so se odigrali na atenskih ulicah. Grke je najbolj razburilo izkrcanje italijanskih čet. Zbralo se je 5000 oboroženih rezervistov, ki so zasedli ulice iz Pireja v Atene. Dne 1. decembra ob 9. dopoldne so Grki začeli obstreljevati prihajajoče italijanske pomorščake ter kmalu na to tudi na Angleže. Neki italijanski oddelek je zbežal v arheološko šolo, kjer ga je razburjena množica oblegala, dokler niso prišli na prošnjo italijanskega poslanika grški vojak ter spremili Italijane zopet v Pirej. Svoj vrhunec je dosegla revolta proti 9. zvečer, ko so grški rezervisti postavili več topov. Francoske vojne ladje so pričele streljati v mesto, več hiš je porušili, več ljudi ubili. Panika je trajala do polnoči.

Amsterdam, 4. decembra. (Kor. urad.) »Times« poroča iz Aten 2. decembra: Ob 5. popoldne so obstreljevali 3 francoski torpedni rušilci višino Ardetos, odkoder so streljali grški vojak s topom na Zappelon, taborišče francoskih pomorščakov. Ena granata je padla v dvorišče kraljevske palače, kjer se je baš vršila neka konferenca. Venizelistični listi so ustavljene.

Atene, 3. decembra. Reuter. 20 oboroženih Krečanov se je zabarikadiralo v Venizelosovi hiši, odkoder so streljali na vsakogar, ki se jim je hotel približati. Vojni minister je ukazal postaviti proti njim strojne puške ter jih je pozval naj se udajo, kar so konečno storili. Prepeljani so bili v parlament, kjer se nahaja sedaj vojaška jetišnica. Na ulicah jih je občinstvo skoraj ubilo.

Atene, 3. decembra. (Kor. urad.) Reuter. General Kallaros poroča: V bojih 1. decembra je bilo ubitih oziroma ranjenih 29 grških vojakov, med njimi 3 častniki, na francoski strani je bilo ubitih 47 pomorščakov, med njimi 3 častniki, 97 pa ranjenih.

Atene, 4. decembra. Včerajšnji dan je potekel mirno. Zvečer se je vršil v kraljevski palači min. svet. Dne 1. decembra se je izkrcalo v Pireju 3000 mož ententnih čet. Boj je trajal od pol 11. do 2. V soboto se je boj pričel znova ter je trajal ves dan. Kraljevo palačo so zadele tri francoske granate. Grki so vjeli 100 Francozov.

Upor v Larisi in Korintu.

Curih, 4. decembra. V Larisi in v Korintu so se grške čete uprle proti ententi. Francoski in angleški državljani so zbežali.

Razne politične vesti.

= Ministrski predsednik v glavnem stanu. Z Dunaja poročajo 4. t. m.: Ministrski predsednik dr. Körber se je podal danes v glavni stan.

= Nemški radikali in ministrski predsednik. V petek so nemški radikali imeli na Dunaju zborovanje, o katerem so razglasili, da premene svoje stališče proti ministrstvu dr. Körberja popolnoma, če ostane dr. Körber pri tistih naziranjih, ki jih zdaj smatra kot zase merodajne. Nemški radikali so tudi povedali, da so jako razburjeno obravnavali o tem svojem stališču samo svojih zahtev niso označili. Zdjaj poročajo nemški listi, kaj so zahtevali nemški radikali, da naj stori dr. Körber, namreč: 1. S cesarsko naredbo na podlagi § 14. naj se uveljavi nemški državni jezik; 2. s cesarsko naredbo se naj Češka razdeli po narodnosti; 3. na enak način, kakor je bilo s cesarskim lastnoročnim pismom z dne 5. novembra določeno posebno stališče Galicije, naj se tudi odredi, da galški poslanci ne bodo več v državnem zboru; 4. izvede naj se takoj gospodarsko zblizanje z Nemčijo.

= Jezikovna enakopravnost. Krščanski socialisti so pričeli na Dunaju izdajati korespondenco »Mittel - Europäische - Korrespondenz-Agentur« ki jo označujejo z za nje posebno prikladno kratico »Meka«. Krščansko - socialna Meka pravi, da je njen namen, »nemške krščanske liste, zlasti one v Nemčiji, po načelih resničnosti, pravičnosti in ljubezni informirati o notranje - političnih avstrijskih zadevah in o avstrijskih razmerah, ter tako ustvariti še iskrenejši stik krščanskega ljudstva osrednjih velevalst.« Takoj v svoji 1. številki objavlja Meka članek o jezikovni enakopravnosti v Avstriji. Članek poudarja, da je enakopravnost jezikov v šoli in uradu glavno vprašanje, ki se okoli njega suče vsa notranja avstrijska politika od leta

1867., odkar se takratni liberalizem vsled izstopa Avstrije iz nemške zveze ni več upal, da bi ustavno določil nemški državni jezik. Mesto nemškega državnega jezika so ustavnopravno ugotovili enakopravnost vseh jezikov v šoli in uradu. Treba pa je v tem pogledu delati razliko med različnimi avstrijskimi kronovinami. Drugačne so razmere v sudetskih pokrajinah, na Češkem in Moravskem, kjer je jezikovna enakopravnost stara pravica, ki se je prvotno določila že za rimsko - nemškega cesarja Karla IV. Drugačne so razmere v Galiciji in Bukovini, v Dalmaciji in na južnem Tirolskem, torej v pokrajinah, ki so šele koncem 18. oziroma začetkom 19. stoletja prišle k Avstriji. Zopet drugačne so razmere na Nižnjem in Gornjem Avstrijskem, Solnograškem, Predalemskem, Severnem in Srednjem Tirolskem, Štajerskem in Koroškem. To so stare nemške kronovine, ki niso bile nič drugega kot nemške zvezne dežele, ki so sedaj združene pod dinastijo Habsburg. — Iz izvajanja Meke sledi, da priznavajo, krščanski socialisti enakopravnost sicer na Češkem, v Galiciji in v Dalmaciji, v slovenskih deželah pa — ne.

— Zvišanje preskrbovalnih v Nemčiji. Nemški zvezni svet je zvišal preskrbovalne za mesece od novembra 1916 do vstega aprila 1917 za žene vpoklicanih od mesečnih 15 mark na 20 mark in za druge upravičence od 7-50 mark na 10 mark. Iz vojaške službe odpuščeni bodo prejeli še pol meseca preskrbine.

— Poljska armada. Ni še znano, kako se sestavlja armada nove neodvisne Poljske. Nekaj je že pod zastavami in zbrala se v Varšavi. Pri vstopu v mesto jo je pozdravil generalni guverner Eitzdorf. Armadi je zapovedoval grof Szepietki. General Eitzdorf je izrekel upanje, da se bo za vojaško službo sposobno poljsko prebivalstvo navdušeno odzvalo pozivu z orožjem braniti meje nove neodvisne Poljske. Generalni guverner Beseler je vojaštvu rekel: Ponudimo vam roko na zvesto kameradstvo. Nastala bo kmalu poljska armada, ki bo branila Vašo domovino, mi se veselimo, da se bomo ramo ob ramo z njo borili.

— Zedinjene države in Haiti. Iz Washingtona poročajo 1. decembra: Ameriški poveljnik v dominikanskih vodah je proglasil začasno vojaško gospodarstvo, ker se je vlada republike branila pristopiti plačevanje javnega dolga in drugih obveznosti katerih izpolnitev so Zedinjene države zahtevale. V Santu Domingu je bil imenovan ameriški gubernator.

Fran Levec †.

Včeraj popoldne smo ga spremili na zadnji poti. Bilo je neprijetno vreme, nebo je viselo sivo nad nami. Tu in tam so še plapolale črne zastave iz zadnjih žalnih dni. Njemu, ki so nam ga odpeljali na Ljubljansko polje, pa smo postavili spomin v svojem srcu trajen kakor njegovo delo za naš narod.

Mladina, kateri je bil posvetil rajni dvorni svetnik Fran Levec svoje življenje, ne samo kot šolnik, marveč tudi kot pisatelj, je otvorila mrtvaški sprevod. Mladika, lice, ženska pripravica, Lichtenturnični zavod, so spremili pokojnika na zadnji poti za venci, med katerimi je bil tudi venec mestne občine ljubljanske njenemu častnemu meščanu.

V mnogobrojnem spremstvu za mrtvaškim vozom smo videli poleg številnega drugega občinstva zastopnike vseh uradov in oblasti. Prišli so počastiti njegov spomin deželni predsednik grof Attems z zastopniki deželne vlade, dvornimi svetniki: vitezom Laschanom, vit. Kalteneggerjem, Rubbio, dr. Zupancem, deželnovladnimi svetniki: Kremenškom, dr. Praxmarerjem, Kressejem, dvornim svetnikom plem. Levičnikom in v zastopstvu deželnega sodišča v Ljubljani, dvorni svetnik Pajk, višji svetnik dež. sodnije dr. Travner, deželne sodnije višji svetnik Vedernjak, finančni svetnik dr. Ponebšek, l. dr. pravdnik dr. Pajnič, deželnosodni svetniki: Zebre, Zotman in Bulovec, okrajni sodnik dr. Mohorič, policijski ravnatelj vladni svetnik grof Künnig.

Deželni odbor je zastopal kanonik dr. Lampe, deželne urade pa ravnatelj deželnih uradov Zamida in višji stavbni svetnik Klinar.

Nadalje v imenu mestne občine župan dr. Tavčar, podžupan ljubljanski in deželni odbornik dr. Triller, ravnatelj magistratnih uradov dr. Zarnik, magistratni svetnik vitez Bleiweis s številnimi uradniki mestnega magistrata, magistratni svetnik Evg. Lah, ravnatelj mestne hranilnice Hrast, ravnatelj Kmetijske hranilnice ljubljanske okolice Kersnik, državni poslanec dr. Ravnihar, deželni poslanec dr. Novak, ravnatelj deželne muzeja dr. Mantuani, prvomestnik Družbe sv. Cirila in Metoda ravnatelj Senekovič z notarjem Hudovernikom, trnovski župnik Vrhovnik, ravnatelj mestnega deželjskega liceja Macher, ravnatelj, profesorji in učitelji raznih drugih ljubljanskih srednjih in ljudskih ter privatnih šol, za učiteljsko društvo ravnatelj Dimnik. Izmed ravnateljev srednjih šol imenujemo vladnega svetnika dr. Junovicza, Stritofa in Bežeka, za »Društvo slovenskih profesorjev« dr. Zmavec.

V številnem spremstvu smo opazili nadalje tudi gospo župnjo dr. Tavčarjevo v krogu drugih odličnih ljubljanskih dam.

Posebno v ta namen zbrani zbor pevcev »Glasbene Matice« je zapel pokojniku v slovo žalostinki ob domu in na Martinovi cesti ob kapelici.

Ponesli smo ga k večnemu počitku. — ohranili mu bomo večni spomin.

Dnevne vesti.

— Odlikovanje. San. praporščak 27. pp. Mirko Gjud je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje, pred kratkim pa je bil pohvaljen od 3. kornega poveljstva z dekretom.

— Padli so kadetaspriant 17. pp. dr. Franc Megušar iz Radovljice, kadet 97. pp. Karel Zorman iz Nabrežine in nadporočnik 6. pp. Viljem Minkus iz Vipave.

— Pešpolku št. 87. je mestna občina Slovenji Gradec podelila srebrni signalni rog.

— Vsakdo naj kupi in podpiše avstrijskega vojnega posojila toliko in kolikorkrat le more. S tem elajšuje vojskovanje in da domovini svoj denar na razpolago, če ji ne more služiti s svojo roko. Vsako posrečeno vojno posojilo je dobljena bitka, kajti daje nam sredstva nadaljevati vojno do končne zmage in kaže sovražniku, da zaupajo avstrijski narodi neomajljivo na uspešen izid vojne.

— Iz ruskega vjetništva se je po dolgih mesecih oglašil Franc Besednjak s Primorskega občina Rihemberg, vas Pederc št. 103. Piše, da je zdrav in da pozdravlja znance in prijatelje. Njegova dopisnica je potovala štiri mesece. Njegov naslov je: Ekaterinoslavkaja gubernija, pošta Alčevskoe, rota 5., voj.-plen. Rusija.

— Iz ruskega vjetništva se je oglašil Štefan Zavrtanik iz Solkana. Piše, da je zdrav in da se nahaja za-

časno ob Volgi, kjer pa ne ostane dolgo. Naslova ni pisal.

— Z Dunaja: Slovenski vojniki se zbirajo ob nedeljah in praznikih. popoldne v gostilni Gumpendorferstrasse št. 101 v VI. okraju »Slovenski Narod« boro v kavarni »Mozart« v III. okraju Beatrikgasse.

— Draginske doklade za drž. uradnike in uslužbence. Z Dunaja poročajo, da namerava vlada s 1. januarjem dati uradnikom draginske doklade in sicer bodo dobili uradniki višjih činovnih razredov 30 odstotkov svojih prejemkov, nižji uradniki in upamo tudi uslužbenci 50 odstotkov svojih prejemkov.

— Prijava zaloz cunj. Po ministrskem ukazu z dne 15. septembra 1916, ki ureja promet s cunjami, so podjetja, ki delujejo cunje, dolžna prijaviti »Komisiji za cunje na Dunaju« svoje zaloge cunj po stanju z dne 1. decembra 1916. Prijavna dolžnost zadeva tudi trgovce s cunjami, ako njih zaloge znašajo 10.000 kg cunj v celoti. Tiskovine za prijave dobe kranjski interesenti v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko v Ljubljani, Beethonova ulica št. 10. Prijave je vpslati najpozneje do 10. decembra 1916 rekomandirano na naslov: Haderkommission, Wien, I., Seitzergasse 1.

— Oddaja spodnjega usnja čevljarjem mojstrom v Ljubljani in sosednem okraju ljubljanske okolice. Čevljarji mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se oglašajo zaradi tiskovin za potrdila o prejemu pri zadružnem načelniku g. Karolu Kordehu v Ljubljani, Rimska cesta št. 5, čevljarji iz sosednega okraja ljubljanske okolice pa pri g. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški št. 4 (tik cerkve).

— Zvišanje železniških tarifov. S 1. februarjem zvišajo državne železnice svoje tarife za 50%. Isto bo storila, kakor se poroča, tudi južna železnica.

— Javna ljudska knjižnica Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj ima na razpolago najlepše slovenske, hrvatske in nemške knjige, ki jih izposoja vsak torek, četrtek in soboto od pol 6. do pol 9. zvečer ter ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. dopoldne na Vožarskem potu št. 2. l. koncem Florijanske ulice in začetkom Karlovske ceste, postajališče električne cestne železnice. Na razpolago so popolni tiskani imeniki knjig. Vstop v knjižnico ima vsakdo. Vpisnina le 10 v. Obiskujte to knjižnico in jo priporočite!

— Novoletna voščila. Kakor vsako leto, tako otvorimo tudi letos posebni oddelke za novoletna voščila in vabimo tem potom vse naše cenjene stare naročnike, kakor tudi nove, da se poslužijo te prilike in da čestitajo svojim odjemalcem prijateljem in znancom potom »Slov. Naroda«. Tako novoletna voščila priobčimo dne 30. decembra t. l. za jako zmerno ceno, posebno v očigled zvišani poštnini za pismene čestitke. Naše vrle vojske v fronti, ki so bili preje odjemalci v raznih obratih, bo gotovo veselilo, da se jih obrtniki spominjajo tudi takrat ko so odsotni na bojnem polju.

Petrovč pri Celju. Na pogrebni dan cesarja Franca Jožefa I. so bile glasom sklepa trgovske zadruge Celje - okolica v znak sožalja ob izgubi ljubljenskega nam vladarja, vse trgovine v Petrovčah in Zalcu od 3. popoldne do drugega jutra zaprte.

Iz Središča se poroča, da je dobil posestnik Kramberger v Godešnjah, ki ima sedem sinov pri vojakih, od cesarja darilo 500 K in krásno srebrno uro s podpisom cesarjevim. Cesarjevo darilo je izročil Krambergerju pujski okrajni glavar sam, ki je ob isti priložnosti pripel posestniku Veselku iz Središča srebrno hrabrostno svetinjo. Veselko se je že preteklo zimo vrnil iz Rusije kot invalid.

Železniška nesreča na Ogrškem. Pri strašni nesreči na postaji Heczeghalom je bilo kakor javljajo najnovejša poročila, ubitih 71 oseb. Strojevodjo dunajskega brzovlaka Ivana Vaido so aretirali.

Velikanski dveurni spored v tukašnem Kino - Idealu. Danes, v torek do četrta 7. decembra trajajo predstave po dve uri, in sicer ob 3., 5., 7. in 9. zvečer z naslednjim sporedom: 1. Sascha - Messrov teden 107 b. Vojne aktualnosti 2. »Henrik in Ijthosomena«, veseloigra v dveh dejanjih, priljubljena umetniška trojica Herbert Paulmüller, Melita Petri in Oton Treptov v glavnih vlogah. 3. »Njegova poslednja krinka«, štiridejanski igrokaz Riharda Oswald. Bernd Aldor in Leontina Kühne v glavnih vlogah. Film bo vznemljeno splošno zanimanje. 4. »Cesar Tiberij«, burka v dveh dejanjih. Herbert Paulmüller in Mici Parla v glavnih vlogah. Spored ni za mladino. — V petek do ponedeljka 11. decembra peta ameriška senzacija: »Srca v prganstvu«. Grandiozna drama v 5 delih z lepo ameriško umetnico Klaro Kimball Young, znano iz filmov.

»Trilby« in »Dama s kamejlami«. — Kino - Ideal.

Brezplačno se odda kri volov od danes naprej v mesnici Sv. Jakoba nabrežje št. 41.

Najden denar. Najdena je bila večja vsota denarja. Dobi se nazaj pri Marinšku, restavracija Amerika, Olince.

Ušel je danes kanarček. Odda naj se v Spodnji Šiški, Gasilska ulica 233 pri Antonu Petelinu proti nagradi.

Aprovizacija.

— Iz seje mestnega aprovizacijskega odbora. Kakor se je že poročalo, se prihodnji teden, od torka dalje razdeljuje na močne karte po 1/4 pšenične in 1/4 ržene moke za osebo. — Mestna aprovizacija je dobila 3 vagone fižola. Približno 1 vagon se ga bode razdelilo onim družinam, ki imajo pravico do znižanih živil vojne prehrane. Preostali fižol se odda v splošno razprodajo v vojno prodajalno. Oddajalo se bode po abecednem redu na izkaznice vojne prodajalne. Na vsako osebo odpade po 1/2 kg. Fižol se prodaja po 60 vin. za kg. Pripomniti je, da je v Ljubljani veliko pomanjkanje fižola in se bode mestna aprovizacija odločno zavzela zato, da dobi nakazano večjo množino tega prepotrebne živila. — Mestni aprovizaciji je bilo nakazanega tudi 1 vagon ješprenja, ki se pozneje odda v prodajo. — Upravičenost pritožb glede slabe kakovosti kruha je zelo težko dognati, ker stranke ovadham ne predložijo tudi vzorca. Občinstvo se v lastnem interesu opozarja, da predloži vsaki pritožbi tudi kosček kruha, ker potem je šele podan predpogoj uradne preiskave in možnost kaznovanja. — Proti pekariji Bončar so bile podane 4 ovadbe, češ, da je prodajal za višje cene hleba kruha, kot je bilo določeno po mestni aprovizaciji. Uradna preiskava je dognala in po pričah dokazala, da je Bončar takrat spekel večji kruh. Bončar je bil oproščen vsake kazni, ker cena ni bila preokračena. — Peki se pritožujejo, da dobivajo premalo moke, da bi mogli zadostiti vsem odkazanim kartam. Moka je slabša in krompir zelo kalira. Mestna aprovizacija je takoj odkazala vsem pekrom po več moke, tako da odslej peki lahko zadoste vsem zahtevam odjemalcev v polni meri. — Vedno glasneje se oglašajo skrb, kaj bode s špehom, oziroma mastjo. Smo v začetku sežije za klanje prašičev in vendar je ostalo vprašanje, vsled nepremostljivih ovir, še vedno odprto. Popolnoma upravičeno je bojazen, da prebivalstvo ne bo zadostno preskrbljeno z zabelo. Mestna aprovizacija bi imela prevzeti v treh mesecih 6000 prašičev. Ali kam z mesom? Cene prašičjemu mesu so vse previsoke. Velik pogrešek je, da so vse naše naredbe prirejene za dunajski trg, akoravno smo tukaj v čisto drugih razmerah in potrebah. Če drugo ne bo mogoče, se bode mestna aprovizacija zavzela vsaj za to, da bode dovoljeno strankam kupovati po cele, pol ali četrt prašiča, seveda s špehom vred. Do prihodnje aprovizacije se je izdelala tozadevni referat s konkretnimi predlogi, da odsek definitivno reši to perečo vprašanje.

— Pomanjkanje mleka v Ljubljani. V Ljubljani je opažati od dne do dne večje pomanjkanje mleka. Na tem dejstvu tudi ne izpremeni prav nič okoliščina, da se je ustanovila takozvana »Preskrbovalnica za mleko«. Od papirja do mleka je še velika, velika razdalja. Vprašanje preskrbe z mlekom se pa tudi ne da rešiti drugače kot z ustanovitvijo centrale za celo deželo, ki naj bi imela po vzorcu »Žitno - prometnega zavoda« ali »Deželnega mesta za dobavo klavne živine« izključno nakupno in eventualno tudi rekvizično pravico zlasti za večje množine mleka in to po celem Kranjskem. »Posredovalnica za mleko« je v tem oziru vložila na c. kr. deželno vlado prošnjo in samo od njene rešitve v polnem obsegu je odvisna rešitev vprašanja preskrbe mleka v Ljubljani. Dokler take rešitve ni, utegne »Preskrbovalnica za mleko« le zelo malo pomagati ljudem. Na tem žalostnem dejstvu ne izpremeni prav nič splošen popis mleka, ki se je sedaj odredil v Ljubljani. Ljudem je to treba povedati, da ne bodo zahtevali od »Preskrbovalnice za mleko« nemogočih stvari. Nekaj pa bo vseeno skušala »Posredovalnica za mleko« storiti. Neobhodno potrebno je, da se preskrbi v Ljubljani z najnujnejšo množino mleka tiste prebivalce, ki brez mleka sploh živeti ne morejo. V tem oziru pridejo v poštev le dojenčki in le tisti bolniki, ki drugega uživat ne morejo kakor mleko. Prve ni težko legitimirati, za zadnje je potrebno zdravniško spridevalo. Umevno je, da se more »Preskrbovalnica za mleko« ozirati na zdravniška spridevala le tako dolgo,

dokler njihovo število ne zraste na tisoče. Lansko leto je namreč več kot 3000 ljudi v Ljubljani predložilo spridevala, vsled katerih bi ljudje ne smeli uživati drugačne kot bele pšenične moke št. 0. Ako se torej noče prikrasiti najresnejših bolnikov na uživanju mleka, je neobhodno, da se omeji izdajanje zdravniških sprideval le na one bolezni, pri katerih je mleko edino, ali vsaj poglavitno in neobhodno živilo. »Mestna preskrbovalnica za mleko« je sedaj, dokler ni rešeno vprašanje mlečne centrale — primorana nastavi pri nakazovanju mleka tako ostro merilo, ker je mogoče nakazila izvrševati le z mlekom, ki se je že dosedaj dovažalo v Ljubljano. Pri tem je neobhodno, da se prikrasja za mleko odrasle osebe in sistira zlasti oddajo mleka po kavarnah. Prebivalstvo se ponovno naproša, naj gorenje vrstice upošteva in naj išče pri »Preskrbovalnici za mleko« — dokler ne bo drugih objav — nakazil za mleko le če je treba mleka za dojenčke, porodnice, ali druge prav teže bolezni!

— Popisne pole za mleko. Hišni posestniki ozir. njih namestniki se opozarjajo, da imajo nemudoma vrniti pravilno izpolnjene popisne pole o porabi mleka. Oddati jih v mestnem tržnem uradu na Poljanski cesti 13, I. nadstr. Kdor se pozivu ne bo odzval, bo kaznovan z zaporno kaznijo do 6 mesecev ozir. z globo do 5000 K.

— Pojasnilo glede prometa s prašiči. Ker se razširjajo različne napačne govorice, da se bodo prašičerjem pobrali vsi prašiči ter se jim jih bo pustilo samo toliko, da bo vsak prašičerjec imel 6 kg masti za vsakega člana svoje družine, pojasnjuje se na podlagi informacije od merodajne strani, da se kaj takega ne namerava, kakor sploh ne zasila rekvizicija, dokler se dobi zadosti prašičev potom prostovoljnega nakupa. Vsled tega lahko vsak prašičerjec kolje svoje prašiče za lastno uporabo. Preveč prašičev klati za lastno uporabo, pa bi itak ne bilo na mestu in sicer glede na občno korist, kakor tudi glede na lastno korist prašičerjca, ker se prašiči zelo lahko drago prodajo ter mora prašičerjec vendar tudi imeti nekaj denarja za svoje druge potrebe. Prašičerjci naj gledajo v svojo in ljudsko korist, da prašiče kolikor mogoče dobro zrede, da bo res kaj masti na razpolago.

— Oddaja za silo zaklanega mesa, vamping in rajzelca v cerkvi sv. Jožefa. V bodoče se bo oddajalo to blago v prvi vrsti onim, ki so deželni vojne prehrane. Radi tega se je tem ljudem izdala posebna rdeča nakaznica za nakup mesa po znižani cenli. (Opomba. Novih takih izkaznic se ne izdaja več!) Oddaja blaga v mesnici cerkve sv. Jožefa se uredi tako, da pridejo vsak torek od 7. do 9. dopoldne na vrsto izkaznice s številkami od 1 do 350, vsak četrtek od 7. do 9. dopoldne izkaznice s številkami 351 do 700 in vsako soboto od 7. do 9. dopoldne izkaznice s številkami od 701 naprej. — Na vse te tri dni ne dobi med 7. in 9. dopoldne nihče drugi mesa kot stranke, ki imajo izkaznice. Šele po deveti uri pridejo lahko na vrsto stranke brez izkaznice.

— Papirnatne vrečke za moko. Ker so nabavni stroški za papirnatne vrečke zelo visoki, dovoljuje mestni magistrat, da si smejo trgovci z moko vrečke zaračunati pri oddaji moke sledeče: Vrečke do pol kilograma moka 1 vinar in vrečke nad pol kilograma moka 3 vinarje. Na prosto voljo pa je strankam dano, da lahko same prinesejo vrečke s seboj.

Razne stvari.

• Smrt češkega profesorja. Iz Prage poročajo dne 4. decembra: Danes je skočil v Vitavo profesor botanike na češki tehnik dr. Ladislav Čelakovský. Na bregu je pustil sukno s pismom, da naj o njegovi smrti obvestijo sestro. Prof. Čelakovský je obupal vsled neozdravljive bolezni. Bil je 52 let star in nečak pred nekaj leti umrlega slavnega češkega historika in politika profesorja Čelakovskega.

• Aprovizacija v Sarajevu. Zaprli so v Sarajevu voditelja mestne aprovizacije magistratnega svetnika Bradaca, mestnega uradnika Svitkovića in mestnega knjigovodjo Greiserja, ker so pri preskrbi živil za mesto poneverjali blago in goljufali. Tako se je dognalo, da so nekaj vagonov kave štirikrat in petkrat prodali in le s tem »zaslužili« 100.000 K. Skupno škodo cenijo na pol milijona kron. Tudi generalnega ravnatelja sarajevske kreditne banke, Vojnovića, so zaprli.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnica in tisk »Narodno tiskarstvo«.

Podpisujte V. vojno posojilo.

Ravnateljstvo trgovskega bolnišnega in podpor-
nega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov
večletni pravi član, gospod

Silvester Škerbinec

knjigovodja dež. mesta za krmila

danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v torek, 5. decembra 1916 ob 4. uri po-
poldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Draga pokojnika priporočamo v blag spomin!

LJUBLJANA, dne 3. decembra 1916.

3984

„Muzejsko društvo za Kranjsko“ naznanja v globoki
žalosti, da je njega častni član in bivši prezasluzni pred-
sednik, gospod

Francišek Levec

c. kr. dvorni svetnik in šolski nadzornik v p., vitez reda
železne krone III r., i. t. d.

dne 2. decembra t. l. po dolgi bolezni mirno sklenil svoje, na
delu in uspehih bogato življenje.

Njegov časten spomin bo ostal trajno, ne le v našem
društvu, ampak tudi v zgodovini domače kulture.

R. I. P.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom
smrti našega nepozabnega soproga ozir. očeta, starega očeta, brata in
tasta, gospoda

Leopolda Bögel

kakor za poklonjene vence in častitve spremstvo na njegovi zadnji poti
izrekamo vsem našo najpričnejšo zahvalo.

Zahvalni ostali.

Ali se hočete svojega

revmatizma

korenito iznebiti?

Tisoči že ozdravljeni!

Bolečine v udih in členkih, otekli udje, skrivljene
roke in noge, trganje, bolenje v različnih delih telesa,
celo oslabele oči so posledice revmatičnih in pro-
tinskih bolečin.

Nudim Vam naraven produkt
za zdravljenje.

Nobena univerzalna medicina, temveč zdravilno sred-
stvo, ki je dobrotna narava bolnim ljudem daruje.

Vsakemu brezplačna poskušnja.

Pišite mi takoj, da Vam pošljem svoje zdra-
vilo in poučno razpravo brezplačno. Postanete
hvaležen moj privrženec.

Ekspedicija: Oporn-Apotheko,
Budapest, VI. Abt. 244.

Fellerjeve želodec krepeče, voljno
odvajajoče rabarbarke kroglice
z znamko

„Elzakroglice“

odstranijo zagatenje.

Predvoine cene. 6 škatlic franko
4 K 40 b. Lekarnar E. V. Feller,
Stubica. Elzatrg št. 238 (Hrvaško).
Čez 100 000 zahvalnih pism.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najbolje priznana

Tanno-chinin tinktura

za lase

katera okrepčuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom K 1-20.

Raspošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
madic. mil. medicinal. vin. specialiti-
tet, najfinjših parumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Resliava cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
tuhl. mostu. 18

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolniških blagajin južne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. ške
blagajne v Ljubljani.

lokal

na prometnem prostoru, ki meri najmanj
6 m v kvadratu eventuelno pritlično stano-
vanje. — Ponudbe pod „**Novo podjetje**“/
3840“ na upravnishvo „Slov. Narod.“ 3840

Prazne vreče

vseh vrst in v vsaki množini kupuje
vedno ter plačuje najdražje
trgovska tvrdka

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

3729

Ne zamudite lepe prilike

in pošljite nam takoj sliko Vašega očeta,
sina, brata itd. da Vam jo za malo ceno
K 5.— povečamo v velikosti 43 cm/33 v le-
nem okviru, lepše izdelana K 6.—, da Vam
bo v okras sobe in trajen spomin Vašega že
množice padlega očeta, sina, brata itd. ali
da se e bojuje za našo skupno domovino.
Obehem ko pošljete sliko označite ali naj
se napravi cela ali doprsna slika. Napravimo
na željo tudi karte à 40 vin, 10 kart skupaj
samo K 3-50. Denar pošljete naprej in pri-
ložite 50 vin za pošto. Pošljemo tudi na
povzetje, a stane Vas nekoliko več. 3895

Otrin Josef, Seegraben bei Leoben.

Pri pomanjkanju mleka!

Sladni čaj znamka Sladin

je najbolj zdrava in tudi najcenejša

hrana za dojenčke.

S Sladnom se s lahkoto odmore po-
manjkanju mleka in sladkorja, pri njegovi uporabi
se namreč prihrani dve tretjini mleka in ena
tretjina sladkorja. — Od mnogih priznanj tu samo
ena oseba **Emo pl. Trnkoczy**, lekarnarjeve
soprog v Gradcu: Ljub. svet. Rožem. Ti spo-
roči, da dajemo Elsinemu mleku Sladin (sladni
čaj) in da se izobno razvija, valse česar se Sladin
lahko najpogosteje priporoča.

Dobi se pri lekarnarju Trnkoczyju v Ljub-
ljani v svojem rotovžu. Glavne zaloge: Na Dunaju
v lekarnah Trnkoczy: Schöbnerstrasse 109, Josef-
städterstrasse 25, Radetzkyplatz 4; v Gradcu: Sack-
strasse 4. 214

Pripravna darila za Miklavža

klobukov in čepic vseh vrst za dame in deklice

priporoča po globoko snižani ceni

Modni salon

Stuchly Maschke

Zidovska ulica 3,

Dvorni trg 1,

Ljubljana.

Plačilna natakaraica

izveščana v kavarniški obliki se takoj
spojne v kaverni CENTRAL, Ljubljana.

3886

Važno za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

Kdor hoče stoniti s svojimi sorodniki
v Ameriki v dotiko radi denarnih pod-
por in pisem, naj napiše kratko pismo
v nemškem jeziku, tičeče se samo rod-
binskih razmer, ki ne sme obsegati nič
političnega ali kar vojno zadeva. Na-
slov svojih sorodnikov naj napiše na
kuverto, v drugo kuverto naj vtakne
svoje pismo in nanjo napiše natančen
naslov in ime odposilatelja ter vse kup
odpošlje na sledečo adresu: **Henry C.**
Zero, bankir per Adresse Dres-
dener Bank, Berlin, W. 56. 3381

Netranskripcija in premo frankirana pisma se ne sprejme.

Božič 1916.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem osebno ugodno
nakupil veliko množino

juvelov, zlatnine, srebrnine in ur

le v prvovrstnih tovarnah.

3982

Vsled tega prosim velecejenne odjemalce, da si pri nakupu božičnih
daril ogledajo osobito briljantne predmete ter se prepričajo o njih
najboljši kakovosti.

V nadi, da mi bo mogoče kot strokovnjaku vsakogar najbolje po-
streči, se najljubneje priporočam

z velespoštovanjem

LUD. ČERNE, juvelir

:: LJUBLJANA, Wolfova ulica šte. 3. ::

Modni salon

odprto skladišče nasproti šte. 7

priporoča cenjenim damam in gospicam svojo bogato izbero najokusnejše nakitenih klobukov, vedno novih
dunajskih modelov, praznih oblik prvovrstnih tovarn in najmodernejšega nakita.

Velika izbora v velour klobukih.

Zamanka naročila obratom pošte.

Marija Götzl

odprto skladišče nasproti šte. 7

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila po želji.

Priznana najnižje cene!